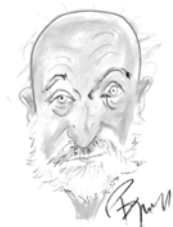

Ce n'est pas moi qui l'ai dit, mais...

N-am spus-o eu, dar ...

Du même auteur / De același autor:

- *Pagini despre Cornel Chiriac*, Editura Universitară, București, 2008
- *Metronom '69, o emisiune de Cornel Chiriac*, Editura Universitară, București, 2010.
- *Dialogues croisés / Dialoguri încrucișate*, coautor Michel Masé, Editura Universitară, București, 2012.
- *Un strigăt în pustiu / Un cri dans le désert*, Editura Universitară, București, 2014
- *Metronom '70. Cornel Chiriac în documentele Securității*, Editura Universitară, București, 2015

Mircea UDRESCU

**Ce n'est pas moi qui l'ai dit,
mais...**

N-am spus-o eu, dar ...

Dessins / Desene:

Liliana Anastasescu

Editura Universitară,
București, 2016

Je dédie ce livre à mes amis et à mes lecteurs de partout, même s'ils n'ont pas toujours été d'accord avec ce que j'ai écrit. Car c'est à leur intention que j'ai écrit ce livre. Parmi eux, je cite: Emil U., Doina et Decebal Șt., Myriam L. et Roger R., Rodica et Măiță C., Wim W., Michi et Dan C., Quentin G., Leonte Alex C., Marie C., Horia D., Ghislainne M., Horia S., Doina et Titi S., Nineta et Marius O., Daniela D., Neli et Bubuc, Christianne J. et Marco V., Ilca M., Anne S., Pierre De C., Dan O., Evelyne S., Neli D., Michel et Alice M. Mais je suis certain que j'ai oublié beaucoup de mes amis qui me sont si chers. J'espère qu'ils me pardonneront, comme ils l'ont fait à d'autres occasions.

Dedic această carte prietenilor și cititorilor mei de pretutindeni, chiar dacă n-au fost întotdeauna de acord cu cele scrise de mine. Căci pentru ei am scris în primul rând. Îi amintesc aici pe câțiva: Emil U., Doina și Decebal Șt., Myriam L. și Roger R., Rodica și Măiță C., Wim W., Michi și Dan C., Quentin G., Leonte Alex C., Marie C., Horia D., Ghislainne M., Horia S., Doina și Titi S., Nineta și Marius O., Daniela D., Neli și Bubuc, Christianne J. și Marco V., Ilca M., Anne S., Pierre De C., Dan O., Evelyne S., Neli D., Michel și Alice M. și sunt sigur că am uitat pe mulți dintre cei ce-mi sunt tot atât de dragi și care mă vor ierta așa cum au făcut-o și cu alte ocazii.

De la part de l'auteur

Ça m'arrive parfois de rencontrer dans mes lectures des idées qui me sont passées par l'esprit, mais qui sont mieux formulées que ce que j'aurais pu faire. C'est la raison pour laquelle j'aurais voulu intituler ce livre : *Ce n'est pas moi qui l'ai dit, mais...j'aurais pu le dire*. Comme le titre me semblait trop long, je n'ai gardé que la première partie.

Et si je vous ai fait sourire ou même réfléchir à ce qui est écrit ici, ou si j'ai réveillé des souvenirs cachés dans des coins perdus de la mémoire de l'âme, le but du livre a été atteint.

De nouveau la question : Pourquoi en français et en roumain ? Cette fois-ci, c'est pour faire profiter mes amis lecteurs de ces deux langues : oui, oui, j'ai quelques fidèles lecteurs pour lesquels j'écris. Et, pourquoi pas, un jour, des fragments de ce livre serviront peut-être comme exercice de rétroversion pour les débutants. Ni plus ni moins !

Din partea autorului

Mi se întâmplă adesea să găsesc în lecturile mele – fie că este vorba de cărți, de periodice sau de... scrisori – idei care mi-au trecut adesea prin minte și care sunt mult mai bine formulate decât aș fi putut-o eu face. Acesta a fost motivul pentru care am vrut să intitulez această carte: *N-am spus-o eu, dar... aș fi putut s-o spun*. Cum titlul ar fi fost prea lung, am păstrat numai prima sa parte.

Și dacă v-am făcut să zâmbiți sau să reflectați puțin la cele scrise aici, sau v-am trezit niște amintiri ascunse în cine știe ce colțișor al memoriei sufletului, scopul cărții a fost atins.

De ce în franceză și în română? De această dată am făcut-o pentru cititorii mei – da, da, căci am câțiva fideli pentru care scriu – de limbă franceză și română. Și, de ce nu, fragmente din această carte ar putea servi cândva ca exercițiu de retroversiune pentru debutanți. Nici mai mult nici mai puțin.

De la rigolade au Paradis

J'ai repris le titre d'un film que j'ai vu il y a très longtemps : le siècle passé. J'ai la certitude que les histoires liées à la mort ne sont pas toujours tristes ; elles peuvent parfois avoir des connotations comiques. Ou plus exactement tragi-comiques. Trois histoires.

Je lis dans un quotidien belge que, par un hasard malheureux, le responsable du crématorium avait laissé tomber l'urne contenant les restes incinérés de la mère d'une dame et que l'urne s'était brisée. Les cendres se sont éparpillées par terre. La seule solution pour les récupérer, c'était de les ramasser à la brosse et de les déposer dans une autre urne. Ce qui fut fait. En voyant cela, la fille de la décédée s'était exclamée avec beaucoup de tristesse : « *On a ramassé maman à la brosse* ».

Dans un autre quotidien belge je lis : « *Ils ont perdu le cercueil de ma mère à l'Aéroport* ». Marie-Thérèse rend l'âme à Djerba, au Maroc, à l'âge de 84 ans ; elle y passait ses vacances. Sa fille effectue les formalités nécessaires pour rapatrier le corps de sa maman à la morgue de l'aéroport de Zaventem - Bruxelles. Quelques heures après l'atterrissage de l'avion, les autorités annoncent à la fille que le cercueil contenant la dépouille de sa mère s'est perdu dans l'aéroport. Imaginez le désespoir de la fille. Enfin, quelques heures plus tard, le cercueil réapparaît. Depuis lors, la fille se demande quel périple sa défunte mère a effectué pendant tout ce temps, car aujourd'hui,

elle n'a toujours pas reçu d'explication de la part des autorités de l'aéroport.

J'ai lu il y a quelques années dans *Charlie Hebdo* un article consacré aux sans-abris de Paris. Article attendrissant. Suite à de pareilles investigations, apparaissent, inévitablement, des exemples d'humour involontaire de ces malheureux S.D.F. Un seul exemple : « *Quand on m'a proposé d'entrer en maison de retraite, la première question qu'on m'a posée était de savoir comment je voulais être enterré . Ça m'a refroidi* ».

A propos de tout cela, j'ai beaucoup aimé une définition que j'ai lue il n'y a pas longtemps : „*l'enterrement, c'est la dernière sortie en boîte*”.

Ça me rappelle ce que mon ami Roger disait souvent : « *Quand tu es dans la caisse, il n'y a plus rien à faire* ».

Râsete-n Paradis

Am reluat titlul unui film pe care l-am văzut cu mult timp înainte: în secolul trecut. Întâmplările legate de trecerea în lumea celor drepti pot avea uneori aparențe mai puțin tragice și chiar comice; sau, mai exact, tragi-comice. Trei astfel de întâmplări.

Citesc într-un cotidian din Belgia: „*au adunat-o pe mama cu mătura și fârașul!*” Urna cu resturile incinerate ale doamnei în chestiune scăpase din mâna responsabilului crematoriului și se spărsese. E drept că asemenea

evenimente nefericite sunt foarte rare. Cenușa din urnă se răspândise peste tot. N-a existat altă soluție decât a o aduna cu mătura pe fâraș și de a o pune într-o altă urnă. Cenușa, adică pe mama doamnei.

„*Au pierdut coșciugul mamei la Aeroport*”, citesc într-un alt cotidian. Marie-Thérèse a răposat la Djerba, în Maroc la 84 de ani; se afla acolo în vacanță. Fiica ei face formele necesare pentru repatrierea coșciugului cu corpul mamei sale la morga din incinta Aeroportului Zaventem – Bruxelles. După câteva ore de la aterizarea avionului i se comunică fiicei răposatei că s-a ivit o problemă, că „*cineva a rătăcit coșciugul mamei sale în Aeroport*”. Vă imaginați ce-a fost pe biata femeie! Într-un sfârșit, coșciugul a reapărut. Fiica răposatei se întreabă adesea de atunci: „*pe unde s-o fi plimbat mama în tot acest timp*”, căci n-a primit nicio explicație de la autoritățile Aeroportului.

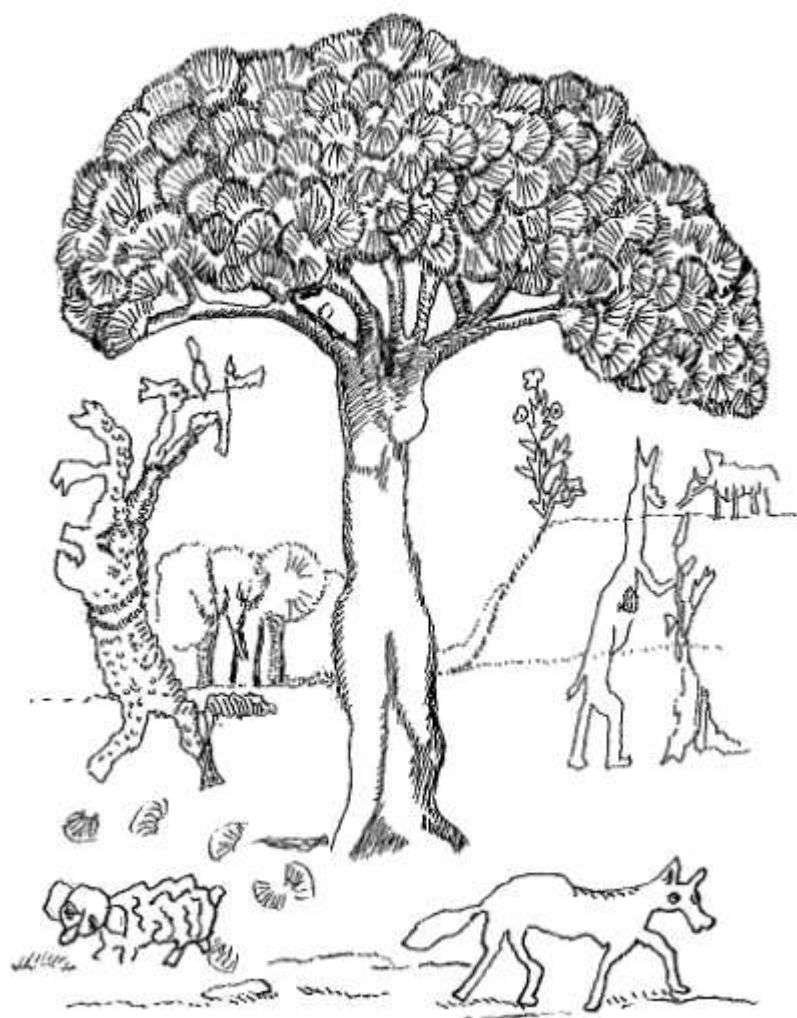
Citesc acum câțiva ani în *Charlie Hebdo*, celebrul săptămânal satiric din Franța, un articol consacrat celor care dorm pe străzi, la Paris. Articol înduioșător. În urma unei astfel de investigații au apărut, inevitabil, și mostrele de umor involuntar în declarațiile acestor nefericiți, numiți adesea, impropriu, *marginali*. Un singur exemplu. „*Atunci când mi s-a propus să mă ducă la azil, prima întrebare pe care mi-au pus-o acolo a fost: cum ați dori să fiți înmormântat? Chestia asta m-a răcit pentru multă vreme*”.

A *propos*, mi-a plăcut foarte mult definiția înmormântării pe care am citit-o, nu demult, nu mai știu unde: « *l'enterrement, c'est la dernière sortie en boîte* », care

s-ar traduce în românește prin «înmormântarea este ultima ieșire la cârciumă». Dacă în românește definiția nu are nicio relevanță humoristică, în franceză ea sună cu multe subînțelesuri.

Sau cum spune adesea amicul meu Roger: « *quand tu es dans la caisse, il n'y a plus rien qui te touche* », cu alte cuvinte, „atunci când te afli în raclă, nu te mai interesează nimic”.

Histoires avec les femmes...

C'était dans les années '80. Notre cher ami Dinu était de retour d'une mission en ex- Tchécoslovaquie. Là, il avait partagé un appartement avec deux autres collègues de l'Institut où il travaillait à Bucarest ; chacun avait sa chambre. Le premier dimanche, vers 9 heures du matin, un des collègues de l'appartement, en regardant par la fenêtre, dit à l'autre : „*Fais attention, la fille qui fait du jogging arrive !*” Mon copain Dinu est perplexe. Il ne comprend pas ce dont il s'agit. La sonnette de l'appartement retentit et une jolie fille blonde aux yeux bleus, en tenue de sport, entre dans l'appartement et va directement dans la chambre du garçon ; après environ dix minutes, la fille sort de la chambre regagner son domicile conjugal tout en continuant son jogging matinal. Car la fille était mariée...

Une autre histoire. Dimanche matin, notre seule journée libre de la semaine, dans la famille d'un de mes copains, c'était la sempiternelle discussion : „*qui se lève pour aller faire les courses ?*” Depuis un certain temps, mon copain cédait systématiquement, après la *scénette du sacrifié*, et allait au marché. J'ai appris beaucoup plus tard, par hasard, la raison de l'acceptation de la corvée : mon copain fréquentait une collaboratrice intime chaque dimanche matin. La fille faisait les courses avant ; ainsi ils avaient à leur disposition tout le temps...

Roger, un copain liégeois de longue date, passe un matin me dire bonjour au boulot ; il allait à l'enterrement

de notre ami commun, Edouard, qui était décédé quelques jours plus tôt. Il avait fait un infarctus – c’est ce que son épouse nous avait dit – pendant qu’il conduisait sa voiture. Il avait seulement eu le temps de garer sa voiture au bord de la route. Quelques heures plus tard, Roger revient du funérarium avec un large sourire. „*Qu’est-ce qui se passe , Roger, tu rentres d’un enterrement ou d’un spectacle ?*” lui ai-je demandé. „*Assieds-toi, je vais te raconter*”, m’a-t-il répondu. A la fin de la cérémonie, le préposé avait demandé si quelqu’un de l’assistance voulait prendre la parole. C’est un bonhomme d’un certain âge qui s’est levé et qui a commencé à parler: „*Je connais Edouard depuis plus de dix ans. Durant toutes ces années, il a été l’amant de mon épouse. Il est mort heureux en lui faisant l’amour dans un hôtel de passe situé le long de l’autoroute*”. J’avais oublié de vous dire que l’épouse de ce monsieur, donc la maîtresse d’Edouard, était dans la salle, assise à côté de son mari, essuyant discrètement une larme. Vous vous imaginez la stupéfaction de l’assistance ! La veuve d’Edouard, révoltée par ce qu’elle venait d’apprendre, a crié à l’attention de son défunt mari : « *je vais le tuer !* » Du surréalisme ! Des officiers de police présents sur les lieux ont dû intervenir pour calmer les esprits.

Et la dernière ! Roger, mon copain, encore lui, rencontre par hasard dans le bistrot de l’Université de Liège le chauffeur d’un des « chefs » de l’institution. Celui-ci devait conduire son « patron » - qui partait pour trois jours en France - à l’aéroport. Après à peine dix minutes, le chauffeur revient dans le bistrot pour prendre

lui-aussi une bière. « *Tu es déjà rentré de l'aéroport ?* », demande Roger avec étonnement. « *Attends un peu,* » répond le chauffeur. « *En fait, j'ai conduit mon chef deux rues plus loin, chez sa secrétaire. Je vais le récupérer d'ici trois jours pour le reconduire chez lui* ». Si les secrétaires et les chauffeurs des chefs pouvaient raconter...

Je m'arrête, car je suis convaincu que certains d'entre vous connaissent beaucoup d'histoires semblables ou, peut-être, en ont-ils eux-mêmes vécu quelques-unes...

Povești cu femei...

Era prin anul 1980. Bunul nostru prieten Dinu se întoarce dintr-o delegație de trei săptămâni în Cehoslovacia. Fusesse cazat într-un apartament în care erau deja alți doi colegi de birou; fiecare cu camera lui. În prima duminică, pe la ora 9 dimineața, unul dintre colegi îi spune celuilalt în timp ce privea pe fereastră: „*vezi mă că-ți vine blonda care face jogging!*” Amicul meu Dinu a rămas perplex: nu înțelesese despre ce era vorba. Se aude soneria și o fată frumoasă, blondă, cu ochi albaștri, în trening și teniși, intră în apartament și se duce direct în camera deja știută. Nu trec nici zece minute și fata iese în trombă din cameră ca să-și continue joggingul în drum spre domiciliul conjugal. Căci fata era măritată...

Și o altă întâmplare. Duminica, singura zi liberă din săptămână în România comunistă, în familia unui

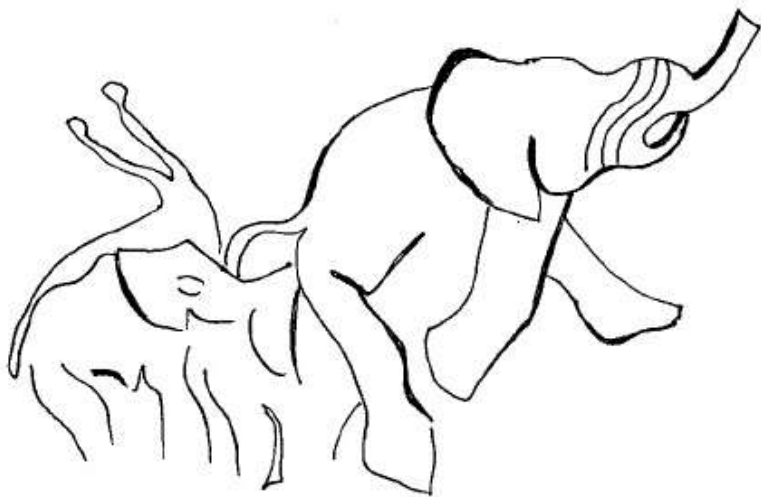
amic de-al meu se repeta practic aceeași discuție: „*cine se scoală ca să se ducă la cumpărături?*” De la o vreme amicul ceda sistematic și se ducea el la piață, după ce făcea bineînțeleș *sceneta* de rigoare a sacrificatului. Am aflat mai târziu motivul acceptării corvoadei: amicul avea o amantă pe care o frecventa în fiecare duminică dimineața. Fata îi făcea cumpărăturile cu o zi înainte, așa că aveau la dispoziție tot timpul...

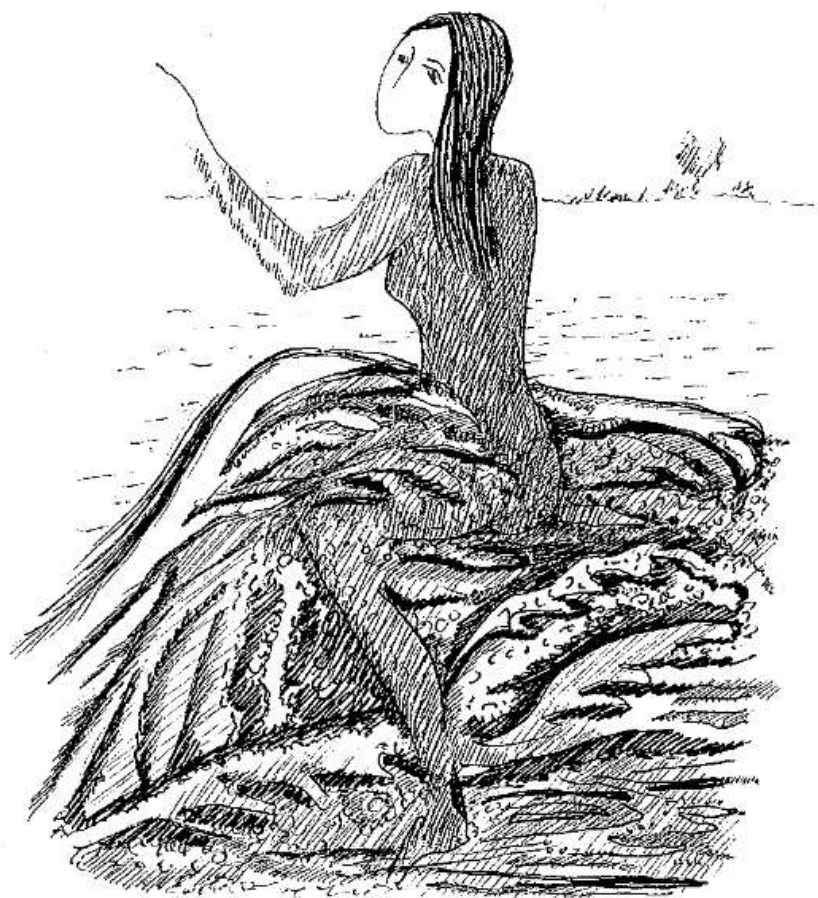
Roger, un vechi prieten din Liège, trece pe la mine la serviciu; era într-o zi de lucru. Se ducea la înmormântarea lui Edouard, un amic comun. Acesta se prăpădise cu câteva zile înainte. Un atac de cord – după spusele soției – îl terasase atunci când conducea mașina. Avusese timp, bietul de el, doar să oprească la marginea drumului. După vreo două ore, Roger revine de la cimitir cu un zâmbet larg pe față. „*Ce e Roger, parcă ai veni de la un spectacol de comedie, nu de la o înmormântare?!?*” Mi-a replicat: „*Stai jos, să-ți povestesc ce s-a-ntâmplat!*” După ce s-a sfârșit ceremonia, *le préposé* a întrebat dacă cineva din asistență ar dori să ia cuvântul. Se ridică din sală un domn de o anumită vârstă și începe să spună: „*Îl cunosc pe răposatul de mai bine de zece ani. A fost în toți acești ani amantul soției mele. A murit fericit în brațele ei, într-un hotel de rendez-vous de pe autostradă*”. Am uitat să vă spun că soția domnului, adică amanta lui Edouard, era și ea în sală așezată cuminte lângă soțul ei, ștergându-și discret o lacrimă. Vă închipuiți stupefacția asistenței! Văduva lui Edouard, revoltată de ceea ce auzise, îi strigă decedatului: «*am să te omor!*» Adevărat supraréalism! Polițiștii prezenți au intervenit pentru a calma spiritele.

De atunci, soția lui Edouard n-a mai vorbit niciodată cu noi. Și-o fi închipuit că eram la curent cu relațiile extraconjugale ale defunctului. *Sacré Edouard!*

Și ultima! Roger, amicul meu, tot el, se întâlnește, întâmplător, în bistroul de la Universitatea din Liège cu șoferul unuia dintre «șefii» Instituției. Acesta trebuia să-și conducă la aeroport «patronul», care pleca pentru trei zile în Franța. După nici 10 minute șoferul revine în bistrou să bea și el o bere. „Te-ai întors așa de repede de la aeroport?” îl întreabă mirat Roger. „A, stai să vezi!” răspunde amicul. „De fapt l-am condus pe șefu' două străzi mai departe, la secretara lui. O să-l recuperez de acolo peste trei zile ca să-l conduc acasă”. De-ar spune secretarele și șoferii șefilor tot ce știu...

Mă opresc aici! Sunt convins că fiecare dintre dumneavoastră cunoaște alte asemenea istorii, sau poate chiar a și trăit unele similare.

Une bonne action

Ça s'est passé dans un bistro de Bucarest. J'étais attablé avec deux amis pour boire une bière. Comme nous étions depuis quelque temps des habitués, notre petit groupe s'est vite agrandi, rejoint par des connaissances de bistro. On parlait de tout et de rien. A un certain moment, une fille du groupe me pose une question : „*Mircea, tu crois que j'ai pêché si j'ai fait l'amour à la fois avec le fils, avec le père et avec le grand - père ?*” Surpris par la question, j'ai répondu après une petite hésitation : „*non, ma fille, tu as fait une bonne action !*”

Plus tard, j'ai appris que la fille était modèle à l'Institut des Beaux - Arts de Bucarest. Je suis convaincu qu'elle a fait beaucoup de bonnes actions dans sa vie.

Car j'ai la conviction que la palette des bonnes actions est beaucoup plus large que la palette des couleurs.

O faptă bună

Se petrecea într-un bistrou din București. Mă aflam la o bere cu doi amici. Cum frecventam de o bucată de timp același local, grupul s-a mărit pe nesimțite cu încă trei-patru persoane, cunoștințe de bistrou. Se vorbeau vrute și nevrute. La un moment dat, o fată din grup mă întreabă: „*Ce crezi Mircea, am făcut un păcat dacă m-am*

culcat și cu fiul și cu tatăl și cu bunicul?" Luat prin surprindere am răspuns după un dram de reflecție: „*Nu fata mea, ai făcut o faptă bună!*”

Mai târziu, am aflat că fata era model la Facultatea de Belle Arte din București. Sunt convins că făcuse în viața ei destule asemenea fapte bune.

Și așa mi-am dat seama că *paleta* faptelor bune este mult mai largă decât îmi puteam imagina.

